

Inventarisatieonderzoek relevant voor veteranenzorg en –beleid.

**Een overzicht van intern en extern,
lopend en recent afgesloten
onderzoek**

Door C.J.M. Molenschot

April 2004

Inleiding

In 1999 is een begin gemaakt met het inventariseren van lopend onderzoek ten behoeve van de zorg aan veteranen en hun gezinsleden op het gebied van maatschappelijke erkenning en gezondheid en welzijn. Hiervoor was een enquête rondgestuurd aan diverse organisaties en instellingen. De gegevens die hieruit naar voren zijn gekomen, zijn nog niet systematisch verwerkt. Ook zijn de gegevens inmiddels verouderd en zijn er diverse nieuwe onderzoeken gestart. Met deze nieuwe inventarisatie (mei 2004) worden onderzoeken op een rijtje gezet die recent zijn afgerond, nog lopen of in gang zijn gezet in Nederland teruggaand tot 1997.

Publicatie

De verzamelde kennis en informatie van de inventarisatie zal worden gebruikt ten behoeve van onze website. Een dergelijke databank als het NOD zal in de toekomst te raadplegen zijn voor medewerkers en andere geïnteresseerden. Het is de bedoeling de databank up-to-date te houden door middel van het aanmelden van nieuw te starten onderzoek. Verder kan de inventarisatie uitgebreid worden met buitenlands onderzoek.

---Wellicht worden er een beperkt aantal bundels uitgebracht in de vorm van een helder overzicht voor het efficiënt naslaan van informatie.---

De locaties en beschikbaarheid van de meeste onderzoeken zijn na te gaan op:

www.gevolgenvanoorlog.nl

Inhoud

1. Krijgsmachten

1.1 Koninklijke Landmacht	blz.1
1.2 Koninklijke Luchtmacht	blz.8
1.3 Koninklijke Marine	blz.10

2. Universiteiten

2.1 Vrije Universiteit Amsterdam	blz.12
2.2 Universiteit Nijmegen	blz.14
2.3 Overige Universiteiten	blz.17

3. Instituten en stichtingen

3.1 Veteraneninstituut	blz.20
3.2 Overige instituten en stichtingen	blz.22

1. Krijgsmachten

1.1 Koninklijke Landmacht

Betrokken organisatie: Doctrinecommissie van de Koninklijke Landmacht
Betrokken personen: Amersfoort, H.
Titel: Vredesoperaties
Trefwoorden: vredesmissies (VN), veteranen, militairen
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting: Beschrijft de kenmerken en de grondbeginselen van vredesoperaties in het algemeen en gaat in op operationele taken die in het kader van vredesoperaties kunnen worden opgedragen. De context van vredesoperaties wordt beschreven en uitgangspunten voor militair optreden worden geformuleerd.

Instituut Militaire Geschiedenis

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis
Betrokken personen: Schoenmaker, B.; Maas, L.H.; Roozenbeek, H.; Klep, C.P.M.
Titel: UNIFIL-project: De Nederlandse bijdrage aan UNIFIL
Trefwoorden: veteranen, UNIFIL, Libanon
Status: lopend (tot medio 2004)
Classificatie: militair historisch
Samenvatting: In dit onderzoek staan drie vragen centraal: 1. Welke waren de motieven van de Nederlandse regering om te besluiten tot deelname aan UNIFIL, welke waren haar motieven om de Nederlandse bijdrage terug te schroeven en uiteindelijk volledig te beëindigen? Welke rol speelden parlement, pers en publieke opinie in dezen? Hoe stonden het Ministerie van Defensie en de KL tegenover deze missie in het Midden-Oosten? 2. Hoe hebben de KL en meer in het bijzonder Dutchbatt/Dutchcoy zich van hun taak in Libanon gekwet? Hoe was het oordeel toentertijd, zowel van de kant van de regering als van de kant van derden? Is het oordeel sindsdien veranderd? En hoe moet het oordeel nu luiden? 3. Welke waren de ervaringen van de Libanon-veteranen zelf? Hoe kijken zij terug op hun tijd als deelnemer aan de UNIFIL-operatie? Achter deze hoofdvragen, gaat een andere vraag schuil, namelijk die naar het nut of de zin van (de Nederlandse bijdrage aan) UNIFIL. Het is echter twijfelachtig of een dergelijke vraag eenduidig is te beantwoorden.

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Cate, A. ten
Titel: Waarnemers op heilige grond: Nederlandse officieren bij UNTSO, 1956-2003
Trefwoorden: VN-militairen, UNTSO, voormalig Joegoslavië
Status: afgesloten (2003)
Classificatie: militair historisch
Samenvatting: Nederland stuurt al bijna vijftig jaar (sinds 1956) beroepsofficieren van de Landmacht, Luchtmacht en Marine naar de VN-waarnemingsmissie UNTSO in het Midden-Oosten. Zij waren erbij toen in 1956 de Suezcrisis uitbrak, waren in de frontlijn toen de Zesdaagse Oorlog van 1967 ontbrandde, maakten in 1973 de Oktoberoorlog mee, beleefden de Libanese burgeroorlog vijftien jaar lang van nabij en waren ter plaatse tijdens de Palestijnse intifada's, de Golfoorlog van 1991 en het moeizame vredesproces van de jaren negentig.

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Bevaart, W.; Elands, M.; Klep, C.P.M.; Staat, D.
Titel: 50 jaar Regiment Van Heutsz 1950-2000
Trefwoorden: KL, veteranen, KNIL, Korea, Bosnië
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: militair historisch

Samenvatting: Het Regiment Van Heutsz werd opgericht in 1950 om de traditie van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger voort te zetten. Dit boek opent daarom met de geschiedenis van dit leger en met zijn meest spraakmakende generaal, J.B. van Heutsz. Daarna wordt het vizier gericht op het Nederlands Detachement Verenigde Naties (NDVN), ook genoemd het 'Van Heutsz-bataljon', dat van 1950 tot 1954 deelnam aan de Korea-oorlog. De eerste twee hoofdstukken leggen de wortels van de regimentstraditie bloot. Het derde hoofdstuk vertelt hoe de beveiligingscompagnie 47 en 48 Pantserinfanteriebataljon tijdens de Koude Oorlog hun taken vervulden en hoe de traditie van het Regiment vorm kreeg. Tegenwoordig bestaat het Regiment Van Heutsz met name uit 12 Infanteriebataljon Luchtmobiel, dat in 1999 deelnam aan de vredesmacht SFOR in Bosnië-Herzegovina ter ondersteuning van het vredesproces aldaar. Deze operatie en de andere regimentsactiviteiten na de val van de Berlijnse Muur komen ter sprake in het laatste hoofdstuk van dit boek.

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Elands, M.
Titel: Uit Indonesië: de erfenis van de soevereiniteitsoverdracht
Trefwoorden: Indië-veteranen, Nederlands-Indië, Indonesië, dekolonisatie, soevereiniteitsoverdracht
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: militair historisch

Samenvatting: Over de erfenis van de soevereiniteitsoverdracht. Hoe heeft de politieke en economische relatie tussen Nederland en Indonesië zich vanaf 1949 ontwikkeld en welke plaats neemt Indië binnen onze literatuur in? Wat was en is de maatschappelijke positie van de ruim honderdduizend Indië-veteranen en welke lessen vallen uit de repatriëring en integratie van de drieduizend (Indische) Nederlanders en Molukkers te trekken?

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Klep, C.P.M.; Gils, R.J.A. van
Titel: Van Korea tot Kosovo: De Nederlandse militaire deelname aan vredesoperaties sinds 1945
Trefwoorden: VN-veteranen, vredesmissies, vredesoperaties
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: militair historisch

Samenvatting: Het eerste deel bestaat uit een historische analyse van de besluitvorming, voorbereiding, uitvoering en verwerking van deze operaties. Het tweede deel zal vooral als naslagwerk dienen voor verschillende missies.

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Kester, B.C.M.; Roozenbeek, H.; Groot, O.
Titel: Focus op Korea: de rol van de Nederlandse pers in de beeldvorming over de Korea-oorlog 1950-1953
Trefwoorden: Korea-oorlog, pers, beeldvorming
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: maatschappelijke erkenning

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Elands, M.; Hoffenaar, J.; Roozenbeek, H.; Verbeek, R.M.
Titel: Van telegraaf tot satelliet. 125 Jaar telecommunicatie in de KL
1874-1999
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: militair-historisch

Samenvatting: Het boek geeft een overzicht van de geschiedenis van dit bij uitstek technische legeronderdeel. De auteurs besteden aandacht aan onderwerpen als de postduivendienst, de veldpost, militaire telegrafie en telefonie, elektronische oorlogvoering en satellietcommunicatie. Ook komen de nauwe relaties met de Rijkstelegraaf/PTT en het bedrijfsleven aan bod. Het optreden van de 'verbindelaars' in oorlogs- en crisissituaties en de voorbereidingen daarop, staan echter steeds op de voorgrond. Zo komt het operationele optreden aan bod tijdens de meidagen van 1940, in Nederlands-Indië tussen 1946 en 1949 en meer recentelijk in Libanon, de Sinai en het voormalige Joegoslavië. Dit boek is zo geschreven dat ook niet-ingewijden het met plezier zullen lezen.

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Zwitzer, H.L.; Hoof, J.P.C.M. van
Titel: Het Regiment Infanterie Johan Willem Friso
Trefwoorden: Libanon, UNIFIL, politionele acties, Nederlands-Indië
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: militair-historisch

Samenvatting: Het Regiment Infanterie Johan Willem Friso (JWF) werd op 1 juli 1950 opgericht. Het kwam voort uit twee oudere regimenten, die een nauwe band met het noorden hadden. Dat laatste bepaalde tevens de keuze van de naamgever, prins Johan Willem Friso (1687-1711). Deze stadhouder van Friesland en Groningen speelde aan het begin van de achttiende eeuw een vooraanstaande rol in het leger. Toen in 1994, in het kader van de herstructurering, 44 Pantserinfanteriebataljon uit de sterkte van de KL verdween, ging de daarmee verbonden traditie-eenheid - het Regiment Infanterie Johan Willem Friso - ter ziele. Op 1 juli 1999 keerde deze eenheid echter terug in de gelederen van de Koninklijke Landmacht. Dit feit vormde aanleiding voor deze publicatie waarin de traditie en geschiedenis van deze eenheid te boek zijn gesteld.

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Elands, M.; Hoof, J.P.C.M. van; Klep, C.P.M.; Roozenbeek, H.
Titel: 250 Jaar Genietroepen 1748-1998
Trefwoorden: Nederlands-Indië, Libanon, Bosnië, Koude Oorlog
Status: afgesloten (1998)
Classificatie: militair-historisch

Samenvatting: Dit boek geeft een historisch overzicht van de Nederlandse genie-eenheden. In 1748 werd het Regiment Mineurs en Sappeurs gevormd. Dit boek schenkt veel aandacht aan de operationele inzet. De veldtocht naar Rusland in 1812, de Belgische Opstand, de Meidagen van 1940, Nederlands-Indië, Libanon en Bosnië. Ook staan de auteurs stil bij de oorlogsvoorbereidingen tijdens de Koude Oorlog en de grote betekenis van de genie bij humanitaire operaties. De fraaie illustraties geven een goed beeld van het veelzijdige takenpakket van de genie en het oude en moderne materieel: van pontonbruggen tot en met brugleggende tanks.

Betrokken organisatie: Instituut Militaire Geschiedenis (KL)
Betrokken personen: Krijger, T.A.; Elands, M.
Titel: Het Korps Commandotroepen 1942-1997
Trefwoorden: Tweede Wereldoorlog, Koude Oorlog, commandotroepen
Status: afgesloten (1997)
Classificatie: militair-historisch

Samenvatting: Dit boek besteedt aandacht aan de rol van de groene baretten tijdens de Tweede Wereldoorlog en de inzet van (para-)commando's tijdens het conflict met de Republiek Indonesië (1945-1949). In Nederland stond in deze jaren de Stormschool Bloemendaal aan de wieg van het in 1950 opgerichte Korps Commandotroepen (KCT). Tijdens de Koude Oorlog behielden de groene baretten hun unieke karakter, waarbij vooral de zware opleiding tot ieders verbeelding sprak. Deze moest de commando's in staat stellen hun oorlogstaak - het uitvoeren van speciale opdrachten in vijandelijk gebied - te volbrengen. Ook de inzet buiten Nederland en de door het KCT verzorgde opleidingen voor niet-commando's passeren in deze korpsgeschiedenis de revue. Het laatste hoofdstuk is aan de periode na de Koude Oorlog gewijd. Hierin zijn de inzet in Bosnië, het verdwijnen van de dienstplichtige commando én een nieuwe taakstelling voor het KCT gezichtsbepalend.

Afdeling Individuele Hulpverlening

Betrokken organisatie: Afdeling Individuele Hulpverlening (KL)
Betrokken personen: Zijlmans, A.
Titel: Zorg voor nazorg: een kwalitatieve verkenning naar gemiste aspecten in de nazorg
Trefwoorden: nazorg, militairen
Status: afgesloten (2003)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Afdeling Individuele Hulpverlening (KL)
Betrokken personen: Kuijk, P. van; Zijlmans, A.
Titel: Vragenlijst nazorg-KL: uitzending, beleving en verwerking: periode SFOR 6 en SFOR 7
Trefwoorden: nazorg, thuisfront, verwerkingsproces, PTSD
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn en gezondheid

Betrokken organisatie: Afdeling Individuele Hulpverlening (KL)
Betrokken personen: Kuijk, P. van; Zijlmans, A.
Titel: Vragenlijst nazorg-KL: uitzending, beleving en verwerking: periode SFOR 3, SFOR 4, SFOR 5
Trefwoorden: nazorg, thuisfront, verwerkingsproces, PTSD
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: welzijn en gezondheid

Betrokken organisatie: Afdeling Individuele Hulpverlening (KL)
Betrokken personen: Zijlmans, A.; Bos-Bakx, M.
Titel: Vragenlijst nazorg-KL: uitzending, beleving en verwerking: met
ondermeer IFOR 2, SFOR 1, SFOR 2
Trefwoorden: nazorg, thuisfront, verwerkingsproces, PTSD
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: welzijn en gezondheid

Betrokken organisatie: Afdeling Individuele Hulpverlening (KL)
Betrokken personen: Zijlmans, A.
Titel: Individueel uitgezonden met de status van waarnemer:
uitzendperiode 1991-1997
Trefwoorden: nazorg, veteranen, uitzendingen
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: welzijn en gezondheid

Betrokken organisatie: Afdeling Individuele Hulpverlening (KL)
Betrokken personen: Flach, A.; Zijlmans, A.
Titel: Vragenlijst Nazorg-KL: verwerkingsproblemen na uitzendingen
Trefwoorden: veteranen, VN, nazorg, uitzendingen
Status: afgesloten (1998)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Afdeling Individuele Hulpverlening (KL)
Betrokken personen: Zijlmans, A.; Flach, A.
Titel: Onderzoek Uitzendcyclus: Uitzendbaarheid van militair personeel
Trefwoorden: veteranen, nazorg, uitzendingen
Status: afgesloten (1998)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Koninklijke Militaire Academie

Betrokken organisatie: Faculteit Militaire Bedrijfskunde (KMA)
Betrokken personen: Moelker, R.; Kloet, van der I.E.
Titel: Partners en uitzendingen
Trefwoorden: Thuisfront, partners, kinderen, vredesmissies
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn en gezondheid

Gedragwetenschappen

Betrokken organisatie: Afdeling Gedragwetenschappen (KL)
Betrokken personen: Moelker, R.; Kloet, van der I.E.
Titel: Partneronderzoek: wat partners vinden van de uitzending van hun militair.
Trefwoorden: partners, kinderen, vredesmissies, gezondheid, jonge veteranen
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn en gezondheid

Betrokken organisatie: Sociale Gedragwetenschappen & Wijsbegeerte (KL)
Betrokken personen: Moelker, R.; Verheijen, T.
Titel: Het thuisfront van de Luchtmacht! Ervaringen, verschillen tussen individuele en detachementsuitzendingen en houding ten opzichte van uitzendingen in de toekomst
Trefwoorden: luchtmacht, VN, voormalig Joegoslavië
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: welzijn en gezondheid

1.2 Koninklijke Luchtmacht

Sectie Luchtmachthistorie

Betrokken organisatie: Sectie Luchtmachthistorie (KLu)
Betrokken personen: Loo, P.E. van
Titel: Crossing the border: de Koninklijke Luchtmacht na de val van de Berlijnse Muur
Trefwoorden: luchtmacht, VN, voormalig Joegoslavië
Status: afgesloten (2003)
Classificatie: militair historisch

Betrokken organisatie: Sectie Luchtmachthistorie (KLu)
Betrokken personen: Brandwijk, K. van
Titel: De pracht van de militaire luchtvaart: boek beschrijft 85 jaar Marineluchtvaartdienst
Trefwoorden: luchtmacht, Nederlands-Indië
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: militair historisch

Betrokken organisatie: Sectie Luchtmachthistorie (KLu)
Betrokken personen: Lutgert, W.H.; Winter, R.de
Titel: Check the horizon: de Koninklijke Luchtmacht en het conflict in
voormalig Joegoslavië 1991-1995
Trefwoorden: veteranen, luchtmacht, NAVO, voormalig Joegoslavië
Status: afgesloten (2001)
Classificatie: militair historisch

Betrokken organisatie: Sectie Luchtmachthistorie (KLu)
Betrokken personen: Engelen, D.
Titel: De Militaire Inlichtingendienst 1914-2000
Trefwoorden: MID
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: militair historisch

1.3 Koninklijke Marine

Directie Personeel Koninklijke Marine, afdeling Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek

Betrokken organisatie: Directie Personeel Koninklijke Marine, Afdeling SWO

Contactpersoon: drs. L.J. Vink

Titel: Marine Vaar Wel

Code: SWO-2000-9

Publicatiejaar: 2000

Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Doel is inzicht verkrijgen in de redenen waarom het (militaire) personeel de organisatie de rug toekeert. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen uitval (vertrek tijdens de initiële opleiding) en verloop (vertrek na de initiële opleiding). Genoemde vertrekredenen: verwachtingen komen niet uit, heimwee, problemen met omgangsvormen KM, opleiding is te zwaar en medische redenen.

Betrokken organisatie: Directie Personeel Koninklijke Marine, Afdeling SWO

Contactpersoon: drs. A. Pieteron

Titel: Evaluatie zorg rondom AFOR (mariniers en vlootpersoneel)

Code: SWO-2000-11

Publicatiejaar: 2000

Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Een onderzoek onder 314 militairen die in de periode april-juli van 1999 in het kader van Allied Harbour/AFOR zijn uitgezonden naar Albanië. Doel van het onderzoek is: hulp aanbieden aan de militairen indien nodig, het in kaart brengen van (eventuele) psychische en lichamelijke verwerkingsproblematiek, nagaan of de geboden zorg voor, tijdens en na de missie heeft voldaan, en het beschrijven van de zwaarte van de missie. Negen maanden na de missie is een vragenlijst toegestuurd aan zowel de militair als zijn thuisfront.

Betrokken organisatie: Directie Personeel Koninklijke Marine, Afdeling SWO

Contactpersoon: drs. A. Pieteron

Titel: Evaluatie zorg rondom UNMEE

Code: SWO-2002-6

Publicatiejaar: 2002

Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Onderzoek naar militairen die in de periode december 2000 – juni 2001 in het kader van UNMEE zijn uitgezonden naar Ethiopië en Eritrea, alsmede onder hun thuisfront. Nagegaan is hoe de militairen de zorg beoordelen die voor, tijdens en na de missie aan de militair wordt geboden. Ook is gekeken of er lichamelijke of psychische klachten zijn opgetreden en of de militair hulp nodig heeft gehad.

Betrokken organisatie: Directie Personeel Koninklijke Marine, Afdeling SWO

Titel: Rapport Nazorg Bosnië I, Koninklijke Marine

Trefwoorden: nazorg, thuisfront, vredesmissies

Code: SWO-1997-3

Publicatiejaar: 1997

Classificatie: welzijn & gezondheid

Instituut Maritieme Historie

Betrokken organisatie: Instituut Maritieme Historie (KM)
Betrokken personen: Alphen, M.A. van; Dissel, A.M.C. van
Titel: Kroniek der zeemacht: gedenkwaardige gebeurtenissen uit vijf eeuwen Nederlandse marinegeschiedenis
Trefwoorden: marine, Nederlands-Indië, vredesmissies, krijgsgevangen
Status: afgesloten (2003)
Classificatie: militair historisch

Betrokken organisatie: Instituut Maritieme Historie (KM)
Betrokken personen: Holst Pellekaan, R.E. van; Regt, I.C. de
Titel: Operaties in de Oost: de Koninklijke Marine in de Indische Archipel
Trefwoorden: marine, Nederlands-Indië, dekolonisatie, politionele acties
Status: afgesloten (2003)
Classificatie: militair historisch

2. Universiteiten

2.1 Vrije Universiteit Amsterdam

Betrokken organisatie: Vakgroep Medische Psychologie (VU)
Betrokken personen: Bramsen, I.; Dirkzwager, A.J.E.; Ploeg, H.M. van der; Adèr, H.J.
Titel: Lange-termijn psychologische begeleiding van Nederlandse oorlogsveteranen: een longitudinale studie
Trefwoorden: veteranen, nazorg, lange termijn-effecten
Status: afgesloten (2001)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Het doel van deze studie is drieledig: 1) De prevalentie en het longitudinale verloop van aanpassingsproblemen en PTSS onderzoeken onder: Nederlandse ‘oude’ en ‘jonge’ veteranen; 2) In kaart brengen van risicofactoren van PTSS; 3) In kaart brengen van ‘secondary traumatic stress’ (STS) van gezinnen van vredesmissieveteranen. Het onderzoek naar de oude veteranen wees uit dat het longitudinale verloop hoofdzakelijk stabiel was. Er was geen aanwijzing dat de symptomen in de loop van de tijd erger werden. De meeste vredesmissieveteranen (69%) keken positief terug op hun uitzending en er kwam naar voren dat de meeste jonge veteranen (79%) geen last hadden van PTSS. De prevalentie van PTSS was 5%. Risicofactoren voor PTSS zijn: een laag opleidingsniveau, alleenstaand en het ervaren van aanpassingsproblemen kort na terugkeer en tijdens uitzending; het ervaren van afwijzing van de lokale bevolking, onder schot gehouden worden en gevoelens van machteloosheid. Ook gezinsleden van veteranen met PTSS rapporteerden PTSS symptomen bij zichzelf. Dit wijst op de aanwezigheid van ‘secondary traumatic stress’.

Betrokken organisatie: Extramuraal Geneeskundig Onderzoek (VU)
Betrokken personen: Bezemer, P.D.; Bramsen, I.; Dirkzwager, A.J.E.; Ploeg, H.M. van der
Titel: Militaire veteranen: behoefte aan en organisatie van zorg
Trefwoorden: gezondheid, gezinsleden
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Als eerste wordt onderzocht a) wat voor soort problemen vredesmissieveteranen en hun gezinsleden ervaren bij de psychologische aanpassing?; b) hoe ontwikkelen deze problemen zich na verloop van tijd?; c) wat voor soort gezondheidsbijstand en erkenning zijn nodig?; d) hoe blij zijn de veteranen en hun gezinsleden met deze gezondheidsbijstand? Ten tweede wordt onderzocht a) wat voor soort gezondheidsbijstand wordt werkelijk aangeboden aan jonge en oude veteranen en hun gezinsleden?; b) wat zijn de verwachtingen betreft de toekomstige ontwikkelingen in gezondheidsbijstand?; c) wat is de optimale gezondheidsbijstand voor veteranen en gezinsleden, wanneer er naar de behoeftes en mogelijkheden gekeken wordt?; d) wat voor soort gezondheidsbijstand moet er aangeboden worden door bestaande organisaties?

Betrokken organisatie: Vakgroep Medische Psychologie (VU)
Betrokken personen: Bramsen, I.; Dirkzwager, A.J.E.; Ploeg, H.M. van der
Titel: De gezondheid van veteranen en de behoefte aan nazorg 1996-1998: Hoe gaat het nu?
Trefwoorden: veteranen, nazorg, lange termijn-effecten
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Vakgroep Medische Psychologie (VU)
Betrokken personen: Esch, S.C.M.; Bramsen, I.; Sonnenberg, G.P.; Merlijn, V.P.B.M.;
Ploeg, H.M. van der
Titel: Het post-Cambodja klachten onderzoek. Het welbevinden van
Cambodja-gangers en hun behoefte aan hulp en nazorg
Trefwoorden: Cambodja, zorg
Status: afgesloten (1998)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting: In de periode 1992-1993 zijn er bijna 2900 Nederlandse militairen uitgezonden geweest naar
Cambodja. In 1994 klaagden een aantal militairen over vermoeidheid, concentratieproblemen, slaapproblemen,
hoofdpijn en coördinatiestoornissen. Er werd naar een relatie gezocht tussen de (lichamelijke en psychische)
klachten en de uitzending met de bijbehorende inenting. De conclusie van het onderzoek luidde: aandacht,
herkenning en respect is belangrijk voor militairen voor het voorkómen van ernstige (psychische) problemen en
ontevredenheid.

Betrokken organisatie: Vakgroep Medische Psychologie (VU)
Betrokken personen: Bramsen, I.; Ploeg, H.M. van der
Titel: Verwerkingsproblemen naar aanleiding van de Tweede
Wereldoorlog: een longitudinale studie onder ouderen
veteranen
Trefwoorden: veteranen
Status: afgesloten (1998)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Vakgroep Medische Psychologie (VU)
Betrokken personen: Bramsen, I.; Dirkzwager, A.J.E.; Ploeg, H.M. van der
Titel: Deelname aan vredesmissies: gevolgen, opvang en nazorg. Een
onderzoek onder veteranen, gezinsleden en zorginstellingen
Trefwoorden: VN-veteranen, gezinnen, zorg
Status: afgesloten (1997)
Classificatie: welzijn & gezondheid

2.2 Katholieke Universiteit Nijmegen

Universitair Medisch Centrum Nijmegen

- Betrokken organisatie:* Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Betrokken personen: Vries, M. de; Soetekouw, P.M.M.B.; Meer, J.W.M. van der; Folgering, H.; Bleijenberg, G.
Titel: Physical activity and exercise performance in symptomatic Cambodia veterans.
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn & gezondheid
- Betrokken organisatie:* Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Betrokken personen: Vries, M. de; Soetekouw, P.M.M.B.; Meer, J.W.M. van der; Bleijenberg, G.
Titel: The role of PTSD symptoms in fatigued Cambodia veterans
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn & gezondheid
- Betrokken organisatie:* Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Betrokken personen: Vries, M. de; Soetekouw, P.M.M.B.; Meer, J.W.M. van der; Bleijenberg, G.
Titel: Natural course of symptoms in Cambodia veterans: a follow-up study
Status: afgesloten (2001)
Classificatie: welzijn & gezondheid
- Betrokken organisatie:* Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Betrokken personen: Soetekouw, P.M.M.B.; Vries, M. de; Bergen, L. van; Galama, J.M.D.; Keyser, A.; Bleijenberg, G.; Meer, J.W.M. van der.
Titel: Somatic hypotheses of war syndromes
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: welzijn & gezondheid
- Betrokken organisatie:* Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Betrokken personen: Vries, M. de; Soetekouw, P.M.M.B.; Meer, J.W.M. van der; Bleijenberg, G.
Titel: Fatigue in Cambodia veterans: A cross-sectional study
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Betrokken personen: Vries, M. de; Soetekouw, P.M.M.B.; Bleijenberg, G.;
Meer, J.W.M. van der
Titel: Het Post-Cambodja Klachten Onderzoek Fase II
Trefwoorden: Cambodja-veteranen
Status: afgesloten (2000)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Betrokken personen: Vries, M. de; Soetekouw, P.M.M.B.; Bergen, L. van;
Bleijenberg, G.; Meer, J.W.M. van der
Titel: Lichamelijke en psychische klachten bij militairen na
oorlogshandelingen en vredesmissies
Trefwoorden: vredesmissies
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Betrokken personen: Soetekouw, P.M.M.B.; Vries, M. de; Bleijenberg, G.;
Meer, J.W.M. van der
Titel: Het Post-Cambodja Klachten Onderzoek Fase I. Een
inventariserend onderzoek naar aard, omvang en ontstaanswijze.
Trefwoorden: Cambodja-veteranen
Status: afgesloten (1998)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Commissie Tiesinga II
Titel: Het Post-Cambodja Klachten Onderzoek II: rapportage
Trefwoorden: Cambodja-veteranen
Status: afgesloten (1998)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Centrum voor Internationaal Conflict-Analyse en –Management (CICAM)

Voorheen: Studiecentrum Vredesvraagstukken Koninklijke Universiteit Nijmegen

Betrokken organisatie: CICAM
Betrokken personen: Lijn, J. van der
Titel: Nog niet bekend
Status: lopend tot eind 2004

Samenvatting: In dit onderzoek wordt aan de hand van de Structured, Focused Comparison-methode een vergelijkende casestudie verricht naar de resultaten van vier VN-vredesoperaties (Cambodja, El Salvador, Mozambique en Rwanda). Hierbij wordt als uitgangspunt genomen dat vredesoperaties met een vredesopbouwend karakter tot doel hebben om een bijdrage te leveren aan 'bestendige vrede' (durable peace); het dichterbij brengen van een situatie waarin het gebruik van georganiseerd geweld afwezig is en de oorzaken van het conflict zijn weggenomen. Dit onderzoek tracht antwoorden te vinden op de volgende vragen:

* In hoeverre dragen VN-vredesoperaties bij aan 'bestendige vrede'?

* Hoe dragen VN-vredesoperaties bij aan 'bestendige vrede'?

Doel van deze studie is het leveren van een bijdrage aan de theorievorming met betrekking tot vredesoperaties.

Betrokken organisatie: CICAM
Betrokken personen: Wecke, L.
Titel: Bijdragen over de Nederlandse krijgsmacht, over beeldvorming inzake oorlog en vrede, almede over de vredesbeweging.
Status: afgesloten (1998)
Gepubliceerd in: Jaarboek Vrede en Veiligheid
Classificatie: militair historisch & maatschappelijke erkenning

Betrokken organisatie: CICAM
Betrokken personen: Pauwels, A.
Titel: Een VN-Trustschap over Kosovo. Een andere kijk op de vredesregeling voor Kosovo
Status: afgesloten (1999)
Gepubliceerd in: Jaarboek Vrede en Veiligheid
Classificatie: militair historisch & maatschappelijke erkenning

2.3 Overige universiteiten

Erasmus Universiteit Rotterdam

Betrokken organisatie: Capaciteitsgroep Maatschappijgeschiedenis
Erasmus Universiteit Rotterdam

Betrokken personen: Scagliola, S.I.; Stuurman, S.

Titel: Taboe en doofpot. De houding van regering en historici ten aanzien van de Nederlandse oorlogsmisdaden in Indonesië

Trefwoorden: Indonesië, politionele acties, oorlogsmisdrijven

Status: afgesloten (2004)

Classificatie: militair historisch

Samenvatting:

Betrokken organisatie: Erasmus Universiteit Rotterdam

Betrokken personen: Scagliola, S.I.; Kerkvliet-Oldewarris, T.

Titel: Last van de oorlog: de Nederlandse oorlogsmisdaden in Indonesië en hun verwerking

Trefwoorden: Indonesië, dekolonisatie, oorlogsmisdrijven, erkenning

Status: afgesloten (2002)

Classificatie: militair historisch

Samenvatting: Er is onderzocht waarom politici, historici, veteranen en journalisten het niet eens kunnen worden over het dekolonisatieconflict dat Nederland voerde met Indonesië tussen 1945 en 1949. Het eerste deel gaat over de gebeurtenissen en ervaringen in Indonesië. Het tweede deel valt uiteen in: a) politici en de excessennota: taboe of doofpot; b) historici aan zet: de cultuur van de doofpot; en c) veteranen en hun trauma's.

Universiteit Utrecht

Betrokken organisatie: Centraal Militair Hospitaal, Dienst Militaire Psychiatrie

Betrokken personen: Vermetten, E.

Titel: Neurobiologische parameters van het posttraumatisch stressyndroom bij veteranen

Trefwoorden: PTSD, stress, angststoornissen

Status: lopend (tot 2005)

Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Het eerste deel van dit proefschrift geeft een overzicht van verschillende angststoornissen en behandelt vervolgens de klinische kenmerken van PTSS. Het tweede deel geeft inzicht in de neurobiologische regelsystemen betrokken bij PTSS. Deel drie legt het focus op beeldvormend onderzoek bij PTSS. Het laatste deel beschrijft de resultaten van twee longitudinale behandelstudies met medicatie bij patiënten met PTSS.

Betrokken organisatie: Centraal Militair Hospitaal, Afdeling psychiatrie
Betrokken personen: Meijer, M.E.
Titel: Posttraumatische stressstoornis bij Nederlandse militairen en veteranen: achtergrond en behandeling in de praktijk
Trefwoorden: vredesmissies, PTSD, traumatische ervaringen
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting: Dit onderzoek geeft de multimodulaire behandelingsmethode voor PTSS, zoals ontwikkeld in het Centraal Militair Hospitaal, een wetenschappelijke onderbouwing en een theoretisch kader. Tevens bevat het een overzicht van de wetenschappelijke literatuur over ontstaan en behandeling van PTSS. En het maakt duidelijk hoe Defensie omgaat met militairen en veteranen die psychische gevolgen ondervinden van uitzending.

Betrokken organisatie: Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur (UU)
Betrokken personen: Siccama, J.G.; Peet, A.J. van der
Titel: Deelname van de Koninklijke Marine aan internationale interventies: een vergelijking tussen de periode 1890-1914 en de periode 1987-1997
Trefwoorden: geschiedenis
Status: onbekend
Classificatie: militair historisch

Vrije Universiteit Amsterdam

Betrokken organisatie: Universitair Medisch Centrum, vakgroep Medische Psychologie
Betrokken personen: Dirkzwager, J.E.
Titel: Posttraumatic stress among Dutch military veterans: a longitudinal study
Trefwoorden: PTSD, partners, vredesmissie
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting: Deze promotie gaat over posttraumatische stress stoornissen bij Nederlandse veteranen. Nieuw hierbij is dat mevrouw Dirkzwager vooral heeft gekeken naar het ontstaan, het verloop en de risicofactoren. Dit werd mogelijk doordat zij voor een deel ook longitudinaal onderzoek heeft verricht. Er wordt een verband beschreven tussen de symptomen van posttraumatische stress enerzijds en een aantal kenmerken, zoals mate van blootstelling aan traumatische ervaringen en de wijze van terugkijken op de missie anderzijds. Er wordt nader ingegaan op risicofactoren. Verder wordt de betekenis van sociale steun, coping strategie en bijkomende stressvolle gebeurtenissen (life events) onderzocht. Tot slot wordt beschreven hoe posttraumatische symptomen zich in de tijd ontwikkeld hebben bij oudere veteranen en de rol die ouderdomsproblemen spelen bij posttraumatische stress.

Universiteit Maastricht

Betrokken organisatie: Universiteit Maastricht
Betrokken personen: Engelhard, I.M.
Titel: Resilience and vulnerability factors in risk for posttraumatic stress disorder
Trefwoorden: PTSD, slachtoffers, dissociatieve stoornissen
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: In dit onderzoek worden over een langere periode gegevens verzameld, voor en na de traumatische ervaringen. Hierdoor kan het ontstaan van symptomen beschreven worden. Zo worden ook de factoren zichtbaar die iemand kwetsbaar of weerbaar maken. Engelhard toonde aan dat niet neuroticisme, maar verhoogde prikkelbaarheid een risicofactor is bij het ontstaan van PTSS. Ook vond zij dat het ontstaan van symptomen verklaard kan worden op grond van eerdere negatieve ervaringen, verminderde emotionele controle en een toegenomen algemene neiging tot dissociatie.

3. Instituten en stichtingen

3.1 Veteraneninstituut

Betrokken organisatie: Veteraneninstituut, Universiteit van Tilburg en Wetenschapswinkel
Betrokken personen: Rietveld, N.
Titel: Schuldbeleving
Trefwoorden: veteranen
Status: lopend (tot 2008)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting:

Betrokken organisatie: Veteraneninstituut en Universiteit Utrecht
Betrokken personen: Schok, M.L.
Titel: Betekenis van uitzendervaringen
Trefwoorden: veteranen, kwaliteit van leven
Status: lopend (tot 2006)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting: Dit onderzoek dient drie doelen: (1) het beschrijven van de betekenis die veteranen toekennen aan hun militaire uitzendervaringen, (2) het identificeren van een relatie tussen betekenisgeving en cognitieve verwerking en (3) het identificeren van specifieke cognitieve en sociale factoren die bijdragen aan het toekennen van betekenis. De hieraan ten grondslag liggende onderzoeksvragen zullen worden beantwoord door middel van drie deelstudies.

Betrokken organisatie: Veteraneninstituut
Betrokken personen: Mouthaan, J.; Weerts, J.M.P.
Titel: UNIFIL-project: Welzijn en gezondheid van UNIFIL-veteranen
Trefwoorden: veteranen, UNIFIL, Libanon
Status: lopend (tot eind 2004)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting: UNIFIL: Welzijn en gezondheid' is in de eerste plaats bedoeld om de medische, psychische en sociale gezondheid van de Nederlandse militairen tijdens en na UNIFIL te inventariseren. Het tweede doel betreft het in kaart brengen van de geboden zorg en de hulpverlening tijdens de missie en in de jaren erna. Van belang is aandacht te schenken aan de jaren na terugkeer van de missie, waarin de verwerking en de nasleep van de in Libanon opgedane ervaringen pas op gang kwamen. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan de ervaringen en gevolgen hiervan tijdens en na de missie, de ontwikkeling van behoeften als gevolg van de opgedane ervaringen, en het aanbod van en de behoefte aan hulp- en dienstverlening tijdens en (direct) na Libanon. Naast bestaand bronnenmateriaal zullen interviews worden gehouden met sleutelfiguren in de periode van UNIFIL, en zal een vragenlijstonderzoek worden uitgevoerd.

Betrokken organisatie: Veteraneninstituut
Betrokken personen: Meijer, M.; Weerts, J.M.P.
Titel: Zelfdoding onder veteranen: meta-onderzoek en model voor preventie
Trefwoorden: veteranen
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting:

Betrokken organisatie: Veteraneninstituut
Betrokken personen: Visser, W.D.
Titel: Hulpverlening aan Nederlandse veteranen: over preventie, signalering en nazorg
Trefwoorden: veteranen, partners, vredesmissies, behandeling, maatschappij
Status: afgesloten (2003)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Publicatie bevat de volgende hoofdstukken: 1. De psychosociale problemen van oude en jonge veteranen / Jos Weerts en Bavo Hopman. 2. Een gewonde krijger als echtgenoot of vader : relatie- en gezinsproblemen bij Nederlandse veteranen / Bavo Hopman en Jos Weerts. 3. Medisch onbegrepen lichamelijke klachten bij veteranen : het post-deploymentsyndroom, diagnose en zorg in ontwikkeling / E. Vermetten en W.S. de Loos. 4. Individuele hulpverlening aan jonge veteranen bij de Landmacht / W. Martens en P. Sanders. 5. Dagbehandeling van veteranen in het Centraal Militair Hospitaal / Michaja Langelaan. 6. De afwezigheid van de jonge veteraan binnen de algemene hulpverlening. 7. Veteranen, verslaving en trauma / H.P.J. Vos en W.Regter. 8 Ethische dilemma's in maatschappelijk werk voor veteranen / Marten Meijer. 9. Het maatschappelijk draagvlak voor Nederlands militair optreden in historisch perspectief / H.W.Tromp.

Betrokken organisatie: Veteraneninstituut
Betrokken personen: Elands, M.
Titel: Vechten, verbeelden en verwerken: Nederland en zijn Korea-veteranen
Trefwoorden: veteranen, Korea
Status: afgesloten (2001)
Classificatie: militair historisch
Samenvatting: Bundeling van bijdragen van het gelijknamige symposium georganiseerd door het Veteraneninstituut op 6 december 2000

Afstudeeronderzoeken van stagiaires vermelden?

Betrokken organisatie: Veteranen Platform
Betrokken personen: Schreuder, B.J.N.
Titel: Dokter, duiken, nu onmiddellijk: omgaan met schokkende ervaringen: inleiding voor de Eindejaarsbijeenkomst van het Veteranen Platform te Baarn
Trefwoorden: veteranen, PTSD, overlevingsstrategie
Status: afgesloten (2001)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: De militair die deelneemt aan oorlog of vredesacties leert te overleven in uitzonderlijke situaties. Het gedrag, dat daarvoor nodig is, blijft soms bestaan lang na het einde van de actieve dienst. Hoewel de meeste veteranen zelden of nooit last zullen ondervinden van schokkende ervaringen die ze hebben meegemaakt, bestaat er altijd de kans dat er toch klachten zullen blijven of later zullen optreden. En soms kan in die klachten het vroegere overlevingsgedrag worden herkend. Hoe moeten we die klachten begrijpen? En waarom treden ze bij de een wel, en bij de ander niet op? En, misschien wel het belangrijkste, wat kunnen we er aan doen? Door de enorme ontwikkelingen in het hersenonderzoek in de achterliggende jaren is veel inzicht ontstaan over het waarom van klachten na schokkende ervaringen. Ook is duidelijk geworden dat de posttraumatische stressstoornis niet het enige is dat bij veteranen later last kan veroorzaken. Zo komen ook veel depressieve klachten voor. Voor vele klachten bestaan inmiddels behandelingen. Tegelijkertijd kunnen ook klachten voorkomen worden door vroegtijdige erkenning en herkenning van wat iemand heeft meegemaakt. Hier komt de rol van de overheid om de hoek kijken.

Betrokken organisatie: Veteranen Platform
Betrokken personen: Elands, M.
Titel: Van strijd tot veteranenbeleid: het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger en zijn veteranen, 1941-2001
Trefwoorden: Nederlands-Indië, KNIL, nazorg
Status: afgesloten (2001)
Classificatie: militair historisch
Samenvatting:

3.2 Overige instituten en stichtingen

Betrokken organisatie: Parlementaire Enquêtecommissie Srebrenica
Titel: Missie zonder vrede: Verhoren, Eindrapport, Bijlage en Appendices
Trefwoorden: Srebrenica, vredesmissie, Bosnië, Dutchbat
Status: afgesloten (2003)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting: Het onderzoek van de parlementaire enquêtecommissie richt zich op de rol van de Kamer, de Nederlandse regering en de ambtelijk/militair verantwoordelijken in de aanloop naar, tijdens en na afloop van de gebeurtenissen in Srebrenica. Het boek beoogt antwoord te geven op vragen als: wie waren verantwoordelijk voor het sturen van Dutchbat op een onuitvoerbare missie en wat waren de oorzaken van de gebrekkige informatievoorziening? Er wordt onder meer ingegaan op de motieven tot uitzending, de val van de enclave en de nasleep.

Betrokken personen: De Kloet, C.S.; Vermetten, E.; Unck, F.A.W.
Titel: Posttraumatische stress-stoornis
Trefwoorden: veteranen, PTSD, vredesmissies
Status: afgesloten (2002)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Van 1979 tot en met 2000 zijn 67.158 Nederlandse militairen uitgezonden geweest naar verschillende brandhaarden in de wereld. Na terugkeer blijkt een deel van deze militairen psychische symptomen te rapporteren, waaronder herbelevingen, nachtmerries, prikkelbaarheid en vermijdingsgedrag. Uit onderzoek in 1997 onder Nederlandse uitgezonden militairen en veteranen kwam naar voren dat 20% aanpassingsproblemen had gekend na de uitzending en dat ca. 5% een PTSS had ontwikkeld, ondanks intensieve zorg vóór, tijdens en na een uitzending.

Betrokken organisatie: Stichting Centrum '45
Betrokken personen: Schreuder, J.N.
Titel: Diagnostiek en behandeling van Post Traumatische Stress Stoornissen (PTSS)
Trefwoorden: stress, trauma's, oorlogsslachtoffers
Status: afgesloten (2001)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Samenvatting: Een terugkerend thema binnen dit onderzoek is prevalentie en behandeling van posttraumatische nachtelijke intrusies, zoals nachtmerries en angstdromen. Voor dit onderzoek is de Nachtelijke Intrusies na Traumatische Ervaringen (NITE) vragenlijst ontwikkeld.

Betrokken organisatie: Maatschappij & Krijgsmacht, Instituut voor Civiel-Militaire betrekkingen
Betrokken personen: Mercx, J.D.H.
Titel: Weg van huis: een verkennende vergelijking van uitzendingen bij defensie met uitzendingen in het bedrijfsleven en bij de overheid
Trefwoorden: uitzendingen, nazorg, opvang, bedrijfsleven
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: welzijn & gezondheid

Betrokken organisatie: Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek, TNO Preventie en Gezondheid
Betrokken personen: Mulder, Y.M.; Reijneveld, S.A.
Titel: Gezondheidsonderzoek UNPROFOR: een onderzoek onder militairen die uitgezonden zijn geweest naar Lukavac, Santici, Busovaca (Bosnië-Herzegovina) in de periode 1994-1995
Trefwoorden: Bosnië-veteranen, voormalig-Joegoslavië, milieu, gezondheid
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: welzijn & gezondheid
Samenvatting:

Betrokken organisatie: Commissie Tiesinga III
Titel: Gezondheidsonderzoek UNPROFOR: Lukavac, Santici, Busovaca (Bosnië-Herzegovina): rapportage en beleidsaanbevelingen
Trefwoorden: Bosnië-veteranen, voormalig-Joegoslavië, milieu, gezondheid
Status: afgesloten (1999)
Classificatie: welzijn & gezondheid